

XXV.

Városmajor, 2005. december 1.

VAN MÁR KÁVÉNK ÉS NEVÜNK IS.

Aztán elkövetkezett a '73-as év. Hogyan, hogyan nem, de ez évben már 13 lgy-ot tarthattam. Nem emlékszem mindegyikükre, de a javára talán igen. Először is ebben az évben már volt két B-lgy-unk is. Az egyik Cserhátszentivánban Szegedi Lacinál, a másik pedig Pilisszentlelken Havasy Gyuszinál. Hogy kiket hívjunk meg ezekre, azt a csatárkai Tizenkettővel s a már meglevő csoportok tagjaival beszéltük meg. A *Papok I.* küldte Tádét, a csaknem újmisést, aki Dombi Ferinél szerzett magának egy példányt a *Merre menjek?*-ből, s attól gyúlt szerelemre irántunk, mint esztergomi karkáplán. S amint már szó volt róla, Pisti is megemberelte magát, s ő adta meg a hangot, nem a csorda egyik tehene. Harmadikul ott van Trásy Évi is, mert Gyuri megtört már annyira, hogy nemcsak a *Hölgykoszorúba* járhat Évi, de az Öregek II.-be is, ahol én is jelen vagyok. Jó tíz éve már annak, hogy betérdelt a mátyásföldi gyóntatószékbe. S beérett röpke két év alatt Margit is, mert összehozott időközben két csoportot, és tagja lett a Fiatalok I.-nek. Ott van Tölösi Magdi, aki buzgón analizál Halásztelken, és tagja lett a Fiatalok III.-nak. S Fiatalok II. nincs is? De van. Azt Ildi vezeti azokból, akik kiszorulnak a Fiatalok I.-ből. Tagjai között van Bisztrai Gyuri meg az Imre felesége, Ancsa. A B-lgy változatlanul négy napos, minden napra két előadóval, csak az elmélkedéseket tartja végig, minden reggel s minden délután kezdetén egy arra felkért testvérünk. Magam mind a kettőn ott vagyok. S végül ott van Tatabányáról Frici, az Öregek I. új tagja. A nagyon hűséges és jó tanítvány, aki '52-ben leutazik Debrecenbe megtudakolni, hogy hogyan vitt el az ávó. Éppen tegnap temettem őt Tatabányán. Tőlem telhető szép beszédet mondtam, aki akarja olvashatja a 76. Napló-füzetben.

Ez már két lgy. A harmadiknak a helyére nem emlékszem, de a résztvevők személyéből valakikre igen. Ott van három piarista kispap: a Totya, a Lupusz, s a B. Jóska – alighanem prefektusi engedély nélkül, mert sétáik alkalmával lopva kerestek meg csak – és ott van tizenhárom évi péceli szolgálatom gyümölcseként egy ifjú házaspár: Kertész Imre és felesége, Jutka. Ez amolyan rangos lgy, amelyen nagyon fel kellett kötnöm a felkötendőket. Egy másik lgy-t pedig Zebegényben tartok a Deák család nyaralójában. A házi asszonyok Ildi és Hajba Erzsí, a résztvevők pedig központista kispapok. Ott van köztük Csiky Lajcsi is.

Egy harmadik lgy-ot pedig Pilisszentlelken tartok papoknak, s a közben felgyógyult Andi – a háziasszony Azt hiszem e lgy után jelenti közösségében, hogy végre bezárult. Mi? Hát jó másfél év után az oldalsebe, amit még a debreceni klinikán vágtak rajta, hogy megmentsek életét. Nehezen indul ez a lgy. Tíznél kevesebb a megjelentek száma, s érdeklődöm, hogy mi legyen a napirend. Leállítanak azzal, hogy csak mondjam a mondókámat, s aztán majd meglátják. A szünetekben gyúrja őket a házigazda, Gyuszi meg a háziasszony, Andi. A résztvevőkből meg kell említenem Tarnai Imrét, a nógrádmegyeri plébánost. Azért kell, mert jövőre már az ő plébániáján is tartok lelkigyakorlatot. De nemcsak ezért. Hanem azért is, mert a lgy folyamán tesz egy kijelentést:

– Én mindig ezeket gondoltam, amiket Gyurka mond, csak azt hittem, hogy ezeket nem szabad kimondani.

A lgy után létre is hoz esztergomi papokból meg esztergomi nem-papokból egy közösséget, melynek neve az lesz, hogy *Vegyés*. Ma már nem vegyes: a papok mind eltűntek belőle. Van még a lgy-on egy másik jelentős személy, a szegedi spirituális, a Gyulai Bandi. Andi fogja kezelésbe: levelez is vele egy évig. De abbamarad az, s Bandi más utat vesz.

Ez eddig 2+3, de emlékszem nagyon jól egy hatodikra is még, Székesfehérváron gyűlik össze a május 1. körüli napokban. Ezen is Ildi a háziasszony. A lakást elhagyják ezekre a napokra a tulajdonosok: Simonyi Zsóka szülei azok. Fogarasi Pistivel, a férjével együtt Zsókának ez már a második lgy-a. Ott van Bisztrai Gyuri nővére, Kati és férje, Solti Laci. Ott van Vincze Bandi és Gabi, aztán Bisztrai Gyuri és Évike. Ott van Vigyázó Mari és talán a férje, Szuli Laci is, ha már ekkor elütötte a hajókötél. Babits versekkel sűrűn tarkítom szövegemet, s Gyuri megjegyzi:

– Gyurka bácsinak ez a Beethovenje.

De nem költözik ki a lakásból Zsóka két öccse: Gyusza és Béci. Gyusza már 19 éves, Béci meg 16. A szünetekben szóba elegyednek velünk. Gyusza rám bizza naplóját. Odaadom Andinak, s ő olvassa el. Visszaadja:

– Ez nem közönséges gyerek.

Gyusza le is gépeli az első betűtől az utolsóig a *Merre menjek?*-et, s a székesegyházi káplánnal, Molnár Lojzival összefogva hittanórákra gyűjti a fél fehérvári ifjúságot. Béci pedig két év múlva megbolondítja a soproni egyetemet. Fehérvár lesz a második számú Bokor-központ. Sűrűn utazom le Fehérvárra Pisti diakónussá, pappá szenteléseire, szülei temetéseire. Megismerem ennek kapcsán nővérét, Jutkát, aki pedig majd Cserta Gabinak lesz a felesége, a Bokor gitáros fejedelmének. Mert ha egyszer a hinta meglendül, azt jó időre semmi meg nem állítja. (Tavaly nyáron is eskettem valakiket, Gabi gitározott, s meg is rendeltem, hogy a temetésemen ő gitározzon, s majd gondoskodom, hogy megtudja az időpontot, mert most még meg nem mondhatom.) Gyuszt hamarosan esketem majd Hajba Ágival, egy *Regnum*-i leánnyal. Béci pedig később Mohai Magdival, és a péceli plébánián... Ezt követően majd hamarosan meglátogatom őt – a baracskai börtönben, mert ő is radikális: nem ismer ellenséget.

Összeszedtem a '73-as 13 lgy-ből hatot. A többi alighanem Pilisszentlelken volt. Plébániáját Gyuszi átalakítja, hogy erre a célra alkalmas legyen. A hegy aljáig viszi a busz az érkezőket. Onnan Trabantjával szállítja az érkezőket – hetesével! A benzint meg nagyon előnyösen ruszki katonáktól vásárolja a környékben. Prima, kincstári árú. Kell egy kis zsold-kiegészítés szegényeknek.

A Bulányi-történet Bokor-történet? Hát a bések azért lettek bések, azért mennek B-lgyra, hogy létrehozzák a maguk csoportjait. Hozzák is, és beszámolnak róla alapközösségeikben: Papok I., Öreges I. és II. Fiatalok I., II. és III-ban. Kettőről azért magam is beszámolok. Halász Bandi is megtáltosodik. Bérmlás van nála Pécelen. Hat csoportra bontja őket, kisközösségekben folyik a végső okítás. Kér tőlem hat db. fiatal és erre alkalmas erőt. Adtam. Jenőt, Imrét, Öcsit, Ildit, s még nem tudom, kiket. Működött is a hat csoport egész a bérmlásig. Utána mintha elváltak volna. Szép sorban elfogyott a hat csoport. A végén már csak Öcsi járt ki kéthetenként Halásztelekről. Hozzácsatlakozott a maradék, de az ő csoportja is fogyott, fogyott. Végül is azt mondta, hogy ő jön minden két hétben, s amikor már senki sem várja őt, akkor majd nem jön többet. Végül is nem fogytak el, s él immár 34 év óta a péceli Szentirás- azaz *Szi-kör*.

Kovács Laci '69-től a Rezső téren káplán, s oda járnak a Bíró Lajos utcából Andi gyerekei hittanra. Ezt a káplánt szúrja ki Andi, s '71-ben Laci már meg is hívja Dombi Ferit, hogy magyarázzon hittanosainak arról, amiről Andi beszélt neki. Kritikus a Ko. Lacitól nevelt nép: a padosorokban ott ül Bircsák Márti is, aki állandóan lelövi poénjait, mitől Feri enyhén dühös lesz. A következő menetben megjelennek Demeczky és Márczi. Ezeknek a poénjait már nem tudja lelőni Márti, de elképül azon, hogyan lehet ekkora igazságokról olyan faképpel beszélni, amilyennel ők beszélnek. Erre jön a harmadik menet: Jöjjön tehát a Bulányi. Ez lesz a tökéletes siker, mert kiszúrja őt egykori iskolatársa (két évvel járt csak alattam), a békepap-plébános, és Laci széles ívben repül a Tisztviselő telepről a Tabánba, ahol hasonló a plébános, de ott is megismer egy pár beleváló fiataalt: Schanda Beát, Máté Tóth Andrást. Mindez a

Gondviselés útja, mert Laci '74-ben már a Domiban van, a Thököly úton egy nem békepap plébánosnál, Sík Zoli bácsinál, aki elviseli Lacit is, a szövegét is. S megtörténik a következő években a csoda. Úgy járnak a fiatalok Laci vasárnapesti miséire, mint a moziba, ahol *Jó estét kívánok* köszöntéssel kezdi az esti liturgiát Laci, s e misehallgatókból (Tisztviselő telep, Tabán s Domi) csoportok alakulnak majd.

Ebben a tanévben is kezdődik valami új: a nem-pap által tartott lgy. Egy pár, Lilla és Öcsi által tartotta az első ilyen. Lilla 39 éves, Öcsi 32 ekkor. A következő évben Gubik Miska mélykúti népének tart ugyanilyen civil lgy-ot Andi (43) és Jenő (25). Eljutunk karácsonyig. A karácsonyi találkozók szentmisébe ágyazottak, s ki tudja már, hány karácsonyi közösségi misét mondok ebben az ében? S azokon osztjuk a már négy kötetes '73. évi Karajt. Az egyik kötet, a sötét fá színű nagyon vastagra sikerült. Felfedeztük a magunk számára az ősegyház két nagyon jézusi írását. Az egyiknek a címe: *A tizenkét apostol tanítása (Didakhé)*. Az analízis nincs benne a kötetben, csak a szöveg fordítása (görögből), és a szintézise. A KIO módszerével végeztük, és az analízist végző közösség tagjai írták a szintézis egyes fejezeteit. Hasonló kincsre találtunk a Diognétoszhoz írt levélben is. De a nagyobb kincs a *Didakhé*. Lehet, hogy ősbibb, mint Máté és Lukács szövege. Az egyház első századaiban kánoni írásnak tekintették. Aztán később elveszélődött, s csak a 19. század végén találták meg kéziratát. Korábban csak az egyházatyák által idézett szövegrészeket ismertük.

A következő év elején főleg Jóskaival vetem s hányom meg azt az ötletet, hogy meg kellene osztanom a felelősséget, mert nem nagyon bírom már, hogy mindennek én magam vagyok a gazdája. Egy karácsony utáni sétán a budai hegyekben határozzuk el, hogy összehívjuk a béseket ennek megbeszélésére. Létre is jön a találkozó Tápiósúlyben Szegedi Laci plébániáján. Juliska néni, Laci házvezető asszonya, máig sem felejthető finom ebédet főz nekünk, de bés testvéreimet ez sem hatja meg, nem kell nekik vezetőség, éppen elég, ha én vezetem őket. Jóska is elnémul, hiába állapodtam meg vele abban, hogy ő majd milyen kakaót nyom. Lebénul, mikor Teri kijelenti, hogy őt ne képviselje senki. A sikertelenség nem vette el kedvemet. Újra és újra előhoztam, hogy mennyire szükségem volna valakikre, akikkel megoszthatnám gondjaimat, és az egész közösség megbízásából. Mik is voltak ezek a gondok, ha egyszer a közösségek autonómok voltak. Hát főleg a lgy-ok szervezése volt a nem közönséges feladat, amiben segítségre szorultam... meg még ami hozzájött.

Ebben az évben is két B-lgy-ot tartottunk. Az elsőnek a színhelye Balatonszabadi-Sóstó volt, ezen részt vett előadóként a Regnumból Beton is. Az ő jelenlétében adtam elő egy képviselő lehetséges feladatairól. S mivel ő sem tiltakozott ellene, belement a társaság, hogy próbáljuk meg ezt a képviselőt. El is határoztuk, hogy a bések összetételének megfelelően lesz majd a képviselőnek hat tagja. Minden, egyházban szokásos diszkriminációt elutasítva két fiatal választunk, és az egyiknek nőnek kell lennie. Két öreget, s az egyiknek nőnek kell lennie, s két papot, de amíg – csak átmenetileg – egyházunkban nőket nem szentelnek papokká, legyen mind a kettő férfi. Rá pár hétre volt a társaság másik felének a B-lgy-a Pilisszentlelken. Ott már könnyebb dolgom volt: elmondtam, hogy mi történt a Balaton mellett.

S mi legyen a képviselőnek a neve? Talán Teri mondja először:

– Hát ha képviselő, akkor KV = kávé. Ezt lehet deklinálni: a kávé ez és ez történt... a kávé után még ottmaradtunk... Lehet konjugálni: amikor legutóbb kávéztatok... majd amikor újra összejöttek kávézni... Konspiratív szempontból is kitűnő!

Kávéztunk, de nem ittunk rajta feketét... vagy ittunk, mindegy. Ha nem is pillanatok alatt, de simán átment a köztudatba ez a név. Vannak az alapközösségek különböző nevekkkel, s van a csoportvezetőket összefogni hivatott szerv: a kávé.

Erre a nyárra tizenegy taggal nőtt meg a bések száma. Az első Éva anyánk volt, akinél lebuktam, mert egyik gépelésünk során letámadott:

– Te lelkigyakorlatokat tartasz!

Neki nem akartam tartani, s ami nem tartozott rá, arról nem beszéltem neki sem. A következő kettő a régi debreceni népemből fejlődött Ducus és Balogh Laci volt. Aztán Halász Bandi népéből Imre és Jutka. A központisták közül Náci és Pisti után Gromon Bandi. Ez már hat fő. Aztán következett két feleség: Márci Imre Ancsája, Bisztrai Gyuri Évikéje. Kajakozó párom, Müli Pista is tagja lett az Öregek II.-nek. Gyors karriert futott be Gyusza és társa a Fiatalok II.-ből, Vigyázó Mari.

Nőttünk, nőttünk, de még mindig nem volt nevünk, azaz, hogy volt: bulányisták voltunk. Nem tetszett nekünk. Szerettünk volna mi is olyat, mint amilyen volt testvérvállalatunknak, hogy Regnum Marianum. S ez az év hozta meg nevünket is. Ugró Miklóstól származik. Egy teológiát végzett újságírótól, aki egy Párt-intézettől kapott megbízást: készítsen szociológiai felmérést a magyarországi kisközösségekről. A többi kisközösségfajtáknál is megtalálhatta azt a személyt, aki bizalmat szavazott neki. Magam nemcsak beszélgettem vele, hanem megajándékoztam egy frissen írt tanulmányommal is, melynek címe: *A jézusi célkitűzés magvalósításának szociológiai vonásai*. E tanulmány 5.2. részében olvassa Ugró Miklós a következő megállapítást:

Mivel az Isten Lelke elég hatalmas damaszкуси fordulatokra is, ezért a kezdet kezdetétől fogva mind a mai napig megtörténhetett és megtörtént, hogy egy-egy fogékonyabb egyéniség mintegy első szülővé ugrik elő az egyház életszövedékében Isten ajándékainak a hatására. Ezek az előugrások rendre friss vérkeringést idéznek elő az Egyház életén belül. Mindennek azonban az a következménye is támad, hogy egy adott földrajzi területen egymásmellettségi, tehát sokaság-szituációba kerülhet két egymástól elkülönülten előugró első szülő immáron esetleg több nemzedéket fejlesztő – nevezzük így – csoportbokra. A jézusi célkitűzésből folyóan a két bokornak törekednie kell arra, hogy a két bokor között kommunikáció induljon meg, amelynek eredményeképpen a két első szülő, valamint az említett ajándékok révén létrejöhethető és észrevehetővé váló újabb első szülők csoporttá alakuljanak.

Látható, hogy '74-ben, amikor e tanulmányt írom, már azon gondolkodom, hogy az egyház különböző (kis)közösségei, miként tudjanak integrálódni. S az integrálódást – papíroson – eszmeileg előkészítés szándékával a különböző, a más és más időben támadó egyházon belüli kisközösségeket nevezem – mindegyik fajtájút – bokornak. Gyakorlatilag pedig barátkozom a Regnummal, s készen állok barátkozni majd a focolaréval s a karizmatikusokkal is. Ugró Miklós munkája végeztével eljön hozzám, s beszámol munkájának eredményéről:

– Van a Regnum, van a Focolaré, vannak a karizmatikusok és vagytok ti, a Bokor – mondja.

– Tessék?

Mondom én, mint aki először hallja ezt a keresztelői elnevezést arra, amit közel harminc esztendeje csinál, s aminek először hallja *ezt* a nevet. Eddig csak *bulányistá*koztak minket, s most Ugró Miklós előléptetett bennünket Bokorrá. S ahogy következnek egymásután a csoporttalálkozók, mindegyiken elmondom e keresztelőt, s hümmögve veszik tudomásul, hogy Ugró Miklós ezt meg ezt mondta. Nem gondolom még, hogy ez lesz a nevünk. Csak az imént írtam a *Szociológiai tanulmányt*, s abban a különböző és különféle új sarjadásokat nevezem bokornak, és többes számot használok. Ugró Miklós hogyan adhatna nevet nekünk? Majd kitalálok én egy igazán szép nevet magunknak, s felkínálok azt testvéreimnek. Írok is valamit erről Karácsonyra. Ott is van a 74/4 kötet bevezető írásaként, a kötet elején:

A f o r r á s (görög nyelven: ΠÉΓΕ) – Élete van a szavaknak. Olykor csendes, olykor fényes. A forrás idáig számomra szépen megbújt a szótár egy nem sokat forgatott lapján. Csakhogy a minap történt valami. Egy igénytelen kis bokor igényt jelentett be: legyen már neki is valami neve. Neve, ami az övé. Neve, amely a bokor minden ágát-gallyát eszünkbe juttatja...S ekkor a szótár ama nem sokat forgatott lapjáról előugrott – a forrás, bemutatkozott szépen görögül: pégé vagyok, s én leszek majd a bokor neve...

Írtam a szó propagálására négy A/4-es oldalt. De hiába, mert a Pégét propagáló szövegemben már háromszor én is bokornak mondom magunkat. Találok a 74/5-ös Karajban egy másik írást is: *Kis-tedeum egy lelkigyakorlat végén*, s annak egyik invokációjában ezt a verset: *A mi kis bokrunk megerősödéséért*, melyet a harmadik kötelék-téma megvitatásával ajándékoztál nekünk – Magasztallak érte, Uram!

Ugró Miklós győzött, s lehet, hogy nem is tudja, hogy ő a névadója e társaságnak, melynek nevét hamarosan zengeni vagy gyalázni fogják országunk s kontinensünk határain túl is. Urbi et orbi..., mert hősök ők, akik szembeszegültek a hatalommal, s el is ítélték őket – a Városban is. S nyomában a Világban is mindenki, aki hűségesen figyel a tévedhetetlen tanítóhivatal szavára.

De akkor még nem is álmodjuk a dicsőség, a gyalázat holnapi énekeit, csak boldogan forgatjuk az immár öt kötetre rúgó Karajt, az Ajándékot Testvérektől Testvéreknek 1974 karácsonyán. Mert megszapordtak a testvérek, és leírják, amit a szívük diktál, s boldogan forgatják fehér lapot téve a géppapír nekik jutó esetleg 12. stenciles példánya alá. Minden csoportvezető kap egy sorozatot, s a csoport tagjai pedig megkapják szép sorban a köteteket csoportvezetőjüktől, s olvassák benne a maguk ajándékát, és egyre több és több testvérük szívének vallomását. S azt sem tudom még, amit a napokban mesél nekem egy tőlem harminc évvel fiatalabb testvérem:

– Beleszerelmesedtem ezekben a régi Karajokba, s szabad időmben csak ezeket forgatom.

Mert voltak valakik, akik az udvarukon oszlopot építettek hittel az ő Istenüknek, és homokszemcsékből építették azt, és köddel kötötték össze a homokszemcséket... az ő Istenüknek... és hittel...